

Komunike glavnega odbora JUU s seje, ki se je vršila 19. oktobra t. l. v Beogradu

Glavni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja je imel svojo sejo 19. oktobra 1933 povodom sklepa izvršnega in nadzornega odbora združenja, ki sta stavila svoje pogoje na razpolago glavnemu odboru.

Na seji so bili: iz sekcije za dravsko banovino tov. predsednik Ivan Dimnik in člani Josip Kobal iz Ljubljane, Anton Hren iz Maribora in Dušan Sestan iz Ptuja; iz sekcije za savsko banovino tov. prva podpredsednica združenja Julka Patriarh iz Zagreba, predsednik sekcije Djuro Logomerac iz Zagreba in člani Jovan Milojević iz Zagreba in Josip Pezelj iz Osjeka; iz sekcije za dunavsko banovino tov. predsednik Djordje Mirkov iz Novega Sada in člani Branko Jagerović iz Sombora, Vukosava Spahovska iz Vel. Bečkereke in Nikola Marković iz Kragujevca; iz sekcije za primorsko banovino tov. predsednik Peter Grego in član Bonifacije Kalebić iz Splita; iz sekcije za vrbasko banovino tov. predsednik Isajje Mitrović iz Banjaluke in član Peter Bogunović iz Teslića; iz sekcije za drinsko banovino tov. predsednik Stevo Bilčar iz Sarajeva in član Miroslav Dabić iz Šabca; iz sekcije za zetsko banovino tov. predsednik Dušan Velimirović iz Cetinja; iz sekcije za moravsko banovino tov. predsednik Svetolik Janković in člani Čedomir Nedeljković in Dušan Vitorović, vsi iz Niša; iz sekcije za vardarsko banovino tov. predsednik Mirko Cvetković iz Skoplja in člani Uroš Zdravković iz Vranja in Bogdan Vešović iz Prilepa; iz sekcije za mesto Beograd podpredsednik tov. Milutin Marković.

Iz tega je razvidno, da so bili na seji prav vsi člani glavnega odbora iz vseh 10 sekcij. Seji je predsedovala tov. Julka Patriarh iz Zagreba, prva podpredsednica JUU.

Po otvoritvi, pozdravu predsednice in po razpravi o dnevnem redu se je prečital eks-pozé izvršnega in nadzornega odbora JUU, ki vsebuje pregled in rezultate dosedanjega dela z istočasno zahtevo, da se glavni odbor izjavi, ali ima zaupanje v izv. in nadz. odbor.

Nato se je prečitala izjava deveterice članov opozicije in to tov. Dušana Vitorovića iz Niša, Dušana Sestana iz Ptuja, Nikole Markovića iz Kragujevca, Bogdana Vešovića iz Prilepa, Dušana Velimirovića iz Cetinja, Uroša Zdravkovića iz Vranja, Miroslava Dabića iz Šabca, Svetolika Jankovića iz Niša in Marka Cvetkovića iz Skoplja.

V tej izjavi se zahteva, da izvršni in nadzorni odbor takoj odstopita, da se skliče izredna skupščina radi volitev novega odbora in da vodi tekoče posle združenja od izredne

skupščine v imenu glavnega odbora član glavnega odbora iz beogradske sekcije. Ako se tej zahtevi ne ugotovi, ne bodo podpisani sodelovali v glavnem odboru.

V dolgi debati, ki je trajala ves dopoldan in popoldan do 19. ure, so skušali člani glavnega odbora doseči sporazum med večino in opozicijo. Debatirali so vsi člani odbora.

Ker ni prišlo do sporazuma, je bila debata zaključena in odrejeno poimensko glasovanje o zaupnici izvršnemu in nadz. odboru. Med glasovanjem je devet podpisancev izjave opozicije zapustilo sejo.

Izid glasovanja je bil sledeči: Za zaupnico izvršnemu in nadzornemu odboru je glasovalo 15 članov. Član beogradske sekcije tov. Milutin Marković se je vzdržal glasovanja, a predsednik sekcije iz Sarajeva tov. Stevo Marković je glasoval proti zaupnici z izjavo, da ima vezan mandat. Po tem so glasovali člani iz osmih sekcij: iz dravske — trije, iz savske — štiri, iz dunavske — trije, iz primorske — dva, iz vrbaske — dva, iz drinske — eden, iz moravske — eden, iz sekcije za mesto Beograd — eden.

Po glasovanju je oddala opozicija predsednici novo pismo izjavo kot dopolnilo k svoji dopoldanski izjavi, v kateri se trdi, da večina glavnega odbora ne uživa zaupanja večine članstva. — Na to je glavni odbor ugotovil: da sedanji odbor s predsednikom Damjanom Rašićem na čelu uživa zaupanje večine učiteljskega v državi, ker je tudi jasno pokazalo svoje zaupanje na glavni skupščini v Ljubljani.

Po zaključku tega dela je bil pozvan izvršni odbor, ki je po predpisih pravil del glavnega odbora. Seja se je nadaljevala pod predsedstvom tov. Damjana Rašića. Rešene so bile tekoče zadeve in sprejete direktive izvršnemu odboru za nadaljnje delo.

Ker se je tov. Milij Majstorović, urednik »Narodne Prosvete«, zahvalil za mesto podpredsednika, katero mesto je do seje glavnega odbora začasno zavezal, je bil izvoljen za drugega podpredsednika tov. Djordje Mirkov, preds. sekcije za dunavsko banovino.

Končno poziva glavni odbor vse člane in vse odbore Jugoslovenskega uč. združenja, da nadaljujejo z delom v korist svojega statusa in združenja ter imajo polno zaupanje v konstruktivno delo glav. odbora in da vdano podpirajo tisk in druge ustanove združenja.

Na opozicijo se apelira, da uravna svojo akcijo tako, da ne bo škodovala ugledu in interesom učiteljskega statusa in naše organizacije.

Izjava opozicije

Opozicionalni člani glavnega odbora so imeli posebno sejo in izdali naslednje naznanilo:

V zmislu resolucije, sprejete 21. avgusta 1933. v Ljubljani in sklepov naših sekcij, ki smo bomo pristopovali sejam glavnemu odboru, dokler je na čelu združenja odbor Damjana Rašića, smo prišli na sejo glavnega odbora, določeno za 19. oktobra t. l., ker je odbor Damjana Rašića s svojo ostavko izpolnil pogoji, ki je bil določen za naše sodelovanje z izvršnim odborom.

V zavesti, da je ostavka odbora Damjana Rašića definitivna in da je rezultat celokupne situacije med učitelstvom, ki je bila glede zaupanja napram odboru Rašića slaba že od njegovega prihoda, a se je poslabšala po skupščini v Ljubljani, smo prišli z najiskrenejšim namenom, da pomagamo sanirati razmere v organizaciji. Glede tega smo podali že, ko smo prišli na sejo, naslednjo izjavo:

»Zavedamo se, da se nahaja naše združenje v zelo težki situaciji. Radi tega se moramo potruditi, da vse težkoče odstranimo, da nastanejo v združenju normalne razmere. Prepričani smo, da se bo to najprej doseglo, ako ne iščemo vzrokov in ne mečemo krivde na nikogar, ker bi nas to morda razvajalo. Namesto tega je bolje, da se bavimo samo z vprašanjem, kako bi se vse to odpravilo in kako bi se vrnil red v združenje. Ne moremo pa iti preko nekega dejstva, zato ga vsled tega tudi omenjamo. Znano je, da je veliko število učiteljev delegatov letošnje glavne skupščine, ki so bili predstavniki društev in banovinskih sekcij po skupščini sklenilo, da ne bodo sodelovali pri delu glavnega odbora, niti na skupščinah toliko časa, dokler je na čelu združenja sedanji izvršni odbor. Tako težko situacijo so v mnogem olajšali člani izvršnega odbora s tem, da so podali ostavko, ker so s tem omogočili, da so mogli priti vsi člani glavnega odbora na današnjo sejo.

Mnogi smatrajo, da je to samo manever izvršnega odbora in da se člani izvršnega odbora nadejajo, da imajo večino v glavnem odboru, ki se bo upoštevala podane ostavke, kar bi pomenjalo ponovno odstranitev od seji glavnega odbora odnosno od skupščine vseh onih, ki so to sklenili. Pri taki rešitvi bi se situacija ne izpremenila, nego bi se celo poslabšala. Ne mislimo tako in zato smo prišli na to sejo. Smatramo, da so člani izvršnega odbora to ukrenili, ne morda v interesu preglasovanja, marveč ker hočejo predestaviti skupno sodelovanje in splošne interese svojim osebnim interesom. In ako je tako, jim mi izrekamo svoje priznanje v prepričanju, da se bomo zedinili v tem, da jim damo naše priznanje, sprejmemo ostavko in ukrenemo vse potrebno za nadaljnje vodstvo združenja in da podpisuje tekoče zadeve v imenu glavnega odbora, član glavnega odbora sekcije Beograd. S postopanjem na ta način ne želimo, ne ponižujemo in ne krivimo nikogar.

seji sklepa o zaupnici ali nezaupnici izvršnemu odboru.

Potrebno je, da preide eksekutiva v roke predsedniškega odbora, ki bo sestavljen iz vseh predsednikov sekcij, a izvršni odbor odpravlja tekoče posle po sklepih in direktivah predsedniškega odbora.

Izredna skupščina, ki naj se skliče čim prej, naj sprejme pravila in poslovnik, ki ga bo izdelal predsedniški zbor na podlagi načrta, izdelanega po odboru za pravila na skupščini v Ljubljani.

Skupščine, izredne, kakor tudi redne bi vodil podpredsednik, ki ga izvoli glavni odbor, da bi se na ta način mogle skupščine vršiti brez osebnih razračunavanj.

Ker smo tudi mi takoj sprejeli predlog g. Dimnika, so zastopniki savske banovine, ker so uvideli, da bo predlog sprejet, energično zahtevali od podpredsednice, da se prekine seja, da je podpredsednica v tem trenutku že stavila predlog g. Dimnika na glasovanje.

Ko se je seja po tem previdnem manevru zopet nadaljevala, je podpredsednica izjavila, »da se je premislila« in stavila na glasovanje predlog o zaupnici. Ker smo hoteli ostati dosledni prvi izjavi, po kateri se smatra ostavka izvršnega odbora za definitivno, nismo hoteli sodelovati pri glasovanju o zaupanju in nezaupanju in smo zapustili sejo ter nismo več sodelovali pri delu. Razlog za to, da nismo glasovali o zaupnici, je poleg drugega tudi v dejstvu, ker del članov glavnega odbora ni izraz pravega učiteljskega razpoloženja, ker je v nekaterih sekcijah nastalo drugačno razpoloženje, nego je bilo tedaj, ko so bili oni izvoljeni za člane glavnega odbora. Tako na primer: zastopnik sekcije Beograd ni glasoval proti izvršnemu odboru, da je vse učitelstvo te sekcije proti izvršnemu odboru. Predsednik vrbaske sekcije Isajje Mitrović je glasoval za izvršni odbor, da je, ko je podal ostavko na članstvo v glavnem odboru, dvakrat trdil, da je v organizaciji bolesto stanje in da je izvršni odbor v razpadanju, a poleg tega je tudi učitelstvo vrbaske banovine po večini proti izvršnemu odboru. Za izvršni odbor je glasoval tudi Peter Bogunović, ki je s tem, da je bil premeščen iz vrbaske banovine, prene-

hal biti član glavnega odbora. Glasoval je za izvršni odbor tudi Čedomir Nedeljković, član glavnega odbora iz moravske banovine, da je sekcijaska skupščina dala njemu, kakor tudi ostalim članom vezan mandat za nezaupnico izvršnemu odboru, ker je tudi on lastnoročno podpisal ta sklep. Nazadnje je glasoval za izvršni odbor tudi sam g. Dimnik, da je prej predlagal in nekajkrat izjavil v imenu svojih tovarišev, da je neoprotuno v interesu saniranja razmer v združenju, da se sploh glasuje o zaupnici.

V potrditev gornjega našega mišljenja naj služijo naslednje številke: številu 10 članov glavnega odbora, ki so proti izvršnemu odboru, je treba prišteti tudi te glasove: Beograd 1 glas, ker se je beograjsko učitelstvo tako izjavilo; en glas več iz moravske banovine; en glas iz zetske banovine, ker je ta po številu članov pred primorsko in vrbasko banovino, ki imata po dva člana, a zetska samo enega, da ima sama skoro toliko članov, kolikor obe skupaj; en glas več iz vrbaske banovine, ker se je redna skupščina izjavila proti izvršnemu odboru z 10 : 11.

Iz teh števil je razvidno pravo razpoloženje učiteljskega, ki kaže, da je 14 članov proti izvršnemu odboru, a 12 za. Te številke najboljša kažejo, da so med onimi, ki so izglasovali zaupnico izvršnemu odboru, tudi taki, ki niso pravi izraz razpoloženja svoje banovine. Vsled tega tudi sedanji glavni odbor ni kvalificiran, da daje zaupnico odboru Damjana Rašića, niti v zmislu teh konstatacij, niti v zmislu pravil. Upravičena je edino skupščina.

Vse delo glavnega odbora na seji 19. t. m. glede vprašanja, radi katerega je bil sklican, ni bilo v korist zboljšanja razmer v organizaciji, nego so se te s tem delom še poslabšale. Na ta način je še enkrat dokazano, da so na čelu našega združenja osebe, ki sistematično in zavestno ovirajo saniranje razmer v njem.

Po tej situaciji se bomo držali prejšnjih sklepov, ker je sodelovanje z njimi onemogočeno po navedenih okoliščinah.

Sledijo podpisi devetih članov glavnega odbora, katerih imena so navedena že v komuniketu.

Članstvu JUU dravske banovine

Dne 19. t. m. se je vršila v Beogradu seja Glavnega odbora JUU, ki naj bi uvedla normalne razmere v naše Uduženje. Seja pa ni imela uspeha in so podrobnosti o poteku in stališču obeh skupin razvidne iz komuniketov, ki so izšli po seji.

S tem so postale razmere v Uduženju izredno težke.

Ni misliti, da bi bilo z odstopom izvršnega odbora vprašanje rešeno, ker grozi s tem trenutkom nova borba z druge strani. Korenine vsemu so globlje!

Edini izhod iz situacije, da se strne učiteljski status, da se uredi normalni odnosi v Uduženju ter da jenjajo metode boja, ki niso naperjene samo proti upravi, temveč rušijo tudi organizacijo samo in njene materialne in moralne temelje, je popuščanje na obeh straneh in zdrava stvarna osnova, na katero bi pristali obe skupini.

Poudarjajoč storjene pogreške in upoštevanje stvarno pošteno delo za stan in organizacijo, ki ga ne osporava niti opozicija, smo člani Glavnega odbora iz dravske banovine, razen enega, glasovali za poverenje izvršni upravi. Vsi člani pa smo dosledno zastopali kot izhod iz situacije in za notranje normaliziranje razmer ter vzpostavitev osnov za zdravo borbo stališče, ki so ga sprejeli kot pogoj za ozdravljenje razmer upravnih in nadzornih odbor ter predsedniški zbor sekcije. Sreska društva dravske banovine — razen enega — so ostala trezna pri razsojanju položaja ter so se vzdržala opredelitve napram centralni upravi, pač pa so se pridružila stališču upravnega in nadzornega odbora ter predsedniškega zbora sekcije, ki zahteva za ozdravljenje razmer v JUU za nujno potrebno nastopno:

1. V svrhu ojačanja avtoritete vrhovnega vodstva Uduženja je treba prenesti vrhovno upravno oblast iz izvršnega odbora na predsedniški odbor, ki bi obstojal iz poslevoedečega predsednika oziroma poslevoedečega podpredsednika centralne uprave v Beogradu centralnega tajnika in blagajnika ter vseh predsednikov sekcij. Izvršni odbor bi bil samo posvetovalni in izvršilni organ sklepov in odločel glavne skupščine, glavne odbore in predsedniškega odbora. S tem bi prišlo pri reševanju poedinih vprašanj do izraza tudi pravo mišljenje vsega učiteljskega ter bi imeli sklepi potrebno avtoritativno silo in zaslonbo v članstvu. Centralna uprava bi bila tem potom točno informirana o celotnem položaju v državi. Odgovornost za redno delo in položaj v Uduženju bi nosili solidarno vsi predsedniki sekcij.

2. Predsedniški odbor bi izvolil iz svoje srede predsednika in podpredsednika, ki bi predsedovala predsedniškemu odboru in glavnim skupščinam. S tem bi imelo predsedstvo na skupščinah potrebno avtoritativno silo in zaslonbo v sekcijah, kar je neobhodno potrebno za izvajanje sklepov in vodstvo glavnih skupščin.

3. Za glavne skupščine je treba izdelati takoj projekt skupščinskega poslovnika, ki naj ga — po pristanku vseh sekcij — odobri glavna skupščina. S tem bo dobil vso avtoritativno silo in zaslonbo, ki sta potrebni za redno poslovanje skupščin.

4. Centralna uprava brez pristanka predsedniškega odbora, odnosno v lokalnih zadevah brez sporazuma s sekcijo, nima izvrševati intervencij.

Pravilnik za zaščito članstva se mora izvajati ter so sekcije odgovorne za zaščito,

ako ne sporoče centralni upravi zaščitnih primerov, v katerih je treba intervenirati.

Predsedniškemu odboru je treba naročiti, da organizira in izvede najširšo akcijo za uveljavljanje učiteljske stalnosti, ureditve zakonitih predpisov glede nameščenja in premeščenja učiteljskega ter za pridobitev moderne disciplinske postopka.

5. Vse obremenilne zadeve, ki zadevajo poedinca kot člana ali kateregakoli funkcionarja je treba izročiti stanovskemu razsodišču v razčiščenje, zaradi česar je treba takoj uveljaviti že izdelani pravilnik o stanovskih razsodiščih za centralo, sekcije in vsa sreska društva.

6. V svrhu izvedbe gornjih načelnih zahtev je treba sklicati izredno glavno skupščino, ki naj brez osebnih razračunavanj izvede samo gornje načelne zadeve ter sprejme v skladu z ostalimi stališči, ki jih je sprejel odsek za pravila na letošnji glavni skupščini v Ljubljani, spremembo pravil po gornjih načelih.

Kot glavne zahteve so člani glavnega odbora iz dravske banovine iznesli na seji 19. t. m. naslednje:

1. Da se pripravijo izpremembe pravil v zmislu zahtev našega komuniketa ter skupščinski poslovnik za izredno skupščino;

2. da vrši izvršni odbor vse priprave za izredno skupščino le po nalogih, ki jih prejme od odbora predsednikov sekcij;

3. da skupščino vodi pri stvarnem delu neprizadeta oseba t. j. podpredsednik, ki ga izvoli glavni odbor izmed sebe;

4. da se izvrši izredna skupščina brez vsakih osebnih razračunavanj.

Zaradi napetosti obeh skupin s svojim posredovalnim predlogom nismo uspeli, četrta je načelno na predlog pristala opozicija in večina članov glavnega odbora.

V informacijo bo prinašal »Učit. tov.« tudi oficijelne objave poedinih sekcij, v kolikor nam bodo dostopne, nikakor pa ne polemčnih zadev iz časopisja, ki niso zanesljive, kakor smo se prepričali na seji.

Na članstvo apeliramo, da ostane kompaktno in zvesto zahtevi, ki jo je sprejel predsedniški zbor naše sekcije. V interesu stvari je, da se v dnevnem časopisju ne vrši polemika o notranjih zadevah v Uduženju, ker nam to jemlje ugled v javnosti. Za vsako ceno je treba preprečiti, da bi se destruktivna borba in uporaba sredstev, ki rušijo tudi organizacijo samo, prenašala na naša tla. V to svrhu svarimo pred tendencijsnimi in pristranimi poročili napram članstvu in prenapljenimi ukrepi s strani sreskih društev.

Članstvo pozivamo, da v polni meri dela na strokovnem polju in na polju javnega udeleževanja dalje, da bomo vključili vnanjim pretresljajem na lastnem področju izvedli program, ki ga je začrtala banovinska skupščina in da gornji pretresljaji ne bodo ovirali našega dela.

Sekcija bo ponovno predložila zahteve našega komuniketa ostalim sekcijam in izvršni upravi ter bo od tega odvisno tudi nadaljnje stališče napram poedinim sekcijam in napram izvršni upravi.

Člani glavnega odbora JUU dravske banovine:

Dne 20. X. 1933.

Ivan Dimnik, s. r., Josip Kobal, s. r., Ljubljana, Anton Hren, s. r., Maribor, Dušan Sestan, s. r., Ptuj.